

TAIEX/ECRAN Nacionalni okrugli sto na temu povrata troškova i CBA u
Sektoru otpada
Okoliš i Klima Regionalna pristupna mreža
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
30.- 31. mart 2016. godine

RAZVOJ SEKTORA OPŠTINSKOG UPRAVLJANJA ČVRSTIM OTPADOM U BOSNI I HERCEGOVINI

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine
Odsjek za zaštitu okoliša
Nermina Skejović – Hurić, mr. sci

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

SADRŽAJ:

Obaveze Bosne i Hercegovine u procesu pristupanja EU

Nalazi u okolišu – Trendovi u približavanju EU

Monitoring za 2015. g. – Direktive iz oblasti upravljanja otpadom

Strateški dokumenti (postojeći i nacrti)

Zakonski okvir zaštite okoliša u Bosni i Hercegovini

Stanje upravljanja otpadom u BiH, uspostava sistema i EU standardi

Projekti za uspostavu sistema upravljanja otpadom

Potencijalni međunarodni izvori finansiranja

Problematika formiranja cijena usluga upravljanja otpadom - pregled

Obaveze Bosne i Hercegovine u procesu pristupanja EU

Obaveze koje proizilaze iz SSP:

- Obaveze iz čl. 70: obaveza BiH za usklađivanje zakonodavstva sa *acquis-em* EU i obaveza efikasnog provođenja zakonodavstva
- + posebni članovi SSP vezani za oblast okoliša

Okoliš:

Obaveze ispunjavanja kriterija pristupanja relevantnih za okoliš:

- politički
- ekonomski
- administrativni

Članstvo

Sposobnost preuzimanja obaveza članstva :

- ispunjavanja ciljeva EU
- usvajanje i efikasno provođenje EU *acquis-a*

Nalazi u okolišu – trendovi u približavanju EU

Pripreme u oblasti zaštite okoline i klimatskih promjena su i dalje u početnoj fazi

Administrativni kapaciteti u oblasti okoliša i dalje slabi

Ne postoji **mehanizam** za **sveobuhvatno usklađivanje** sa zakonodavstvom EU, kao ni za **cjelodržavno strateško planiranje**

Prioritet-uspostavljanje **usklađenog pravnog okvira**, odgovarajući **administrativni kapaciteti** i **funkcionalnost sistema monitoringa**

Potrebno je unaprijediti **horizontalnu i vertikalnu među-institucionalnu koordinaciju**

Neophodni su **strateško planiranje** i **provedba *acquisa*** iz oblasti okoliša

Pregled monitoringa za 2015 godinu - Direktive iz oblasti Upravljanja otpadom

2008/98/EC, Waste Framework, Directive 2008/98/EC of the Council of 19 November 2008 on waste

86/278/EEC Sewage Sludge, Council Directive 86/278/EEC of 12 June 1986 on the protection of the environment, and in particular of the soil, when sewage sludge is used in agriculture amended in Directive 91/692/EEC, Regulation (EC) 807/2003 and (EC)219/2009 and Council Decision 95/1/EC

2006/66/EC Batteries, Directive 2006/66/EC of the European Parliament and of the Council of 6 September 2006 on batteries and accumulators and repealing Directive 91/157/EEC, amended by Directives 2008/12/EC, 2008/103/EC and 2013/56/EU and Commission Decisions 2008/763/EC, 2009/603/EC, 2009/851/EC

94/627/EC Packaging, European Parliament and Council Directive 94/627/EC of 20 December 1994 on packaging and packaging waste as amended by Regulations (EC) 1882/2003 and (EC) 219/2009 and Directives 2004/12/EC, 2005/20/EC and 2013/2/EU

96/59/EC PCB/PCT Council Directive 96/59/EC of 16 September 1996 on the disposal of polychlorinated biphenyls and polychlorinated terphenyls (PCB/PCT) amended by Regulation (EC) 596/2009

EC/850/2004 POPs, Regulation (EC) No 850/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on persistent organic pollutants and amending Directive 79/117/EEC amended by Regulations (EC) 1195/2006, (EC) 172/2007, (EC) 323/2007, (EC) 219/2009, (EC) 304/2009, (EU) 756/2010, (EU) 757/2010, (EU) 519/2012

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Pregled monitoringa za 2015 godinu - Direktive iz oblasti Upravljanja otpadom

2000/53/EC ELVs, Directive 2000/53/EC of the European Parliament and of the Council of 18 September 2000 on end –of life vehicles amended by Decisions 2002/525/EC, 2005/63/EC, 2005/438/EC, 2005/673/EC, 2008/689/EC, 2010/115/EC and Directives 2008/33/EC, 2008/112/EC, 2011/37/EU and 2013/28/EU

2011/65/EU RoHS (recast), Directive 2011/65/EU of the European Parliament and of the Council of 8 June 2011 of the restriction of the use of certain hazardous substances in electrical and electronic equipment (RoHS)

2012/19/EU WEEE, Directive 2012/19/EU of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on waste electrical and electronic equipment (WEEE) (recast) and repealing Directive 2002/96/EC

1999/31/EC Landfill, Council Directive 1999/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste as amended by Regulations (EC) 1882/2003 and (EC) 1137/2008 and Directive 2011/97/E Council Decision of 19 December 2002 establishing criteria and procedures for the acceptance of waste at landfills pursuant to Article 16 and Annex II to the Directive 2009/31/EC

EC/1013/2006 Shipments of Waste, Regulation (EC) No 1113/2006 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2006 on shipment of waste as amended by Regulations (EC) 1379/2007, (EC) 669/2008, (EC) 219/2009, (EC) 308/2009, (EU) 413/2010, (EU) 664/2011, (EU) 135/2012, (EU) 255/2013 and Directive 2009/31/EC

Commission Regulation (EC) No. 1418/2007 of 29 November 2007 concerning the export and recover of certain waste listed in Annex III or IIIA to Regulation (EC) No. 1013/2006 to certain countries to which the OECD Decision on the control of transboundary movements of waste does not apply, as amended by Regulations (EC) 740/2008, (EC) 967/2009, (EU) 837/2010, (EU) 661/2011, (EU) 674/2012, (EU) 57/2013, (EU) 519/2013

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Pregled monitoringa za 2015 godinu - Direktive iz oblasti Upravljanja otpadom

2006/21/EC Mining Waste, Directive 2006/21/EC of the EUROPEAN Parliament and of the Council of 15. March 2006 on the management of waste from extractive industries and amending Directive 2004/35/EC, amended by Regulation (EC) 596/2009 and Commission Decisions 2009/335/EC, 2009/337/EC, 2009/358/EC, 2009/359/EC and 2009/360/EC.

1257/2013 Ship Recycling, Regulation (EU) No 1257/2013 of the European Parliament and the Council of 20 November 2013 on ship recycling and amending Regulation (EC) No 1013/2006 and Directive 2009/16/EC

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Strateški dokumenti

**Upravljanje
otpadom bazira se
na hijerarhijskom
pristupu koji
preferira:
prevenciju, ponovnu
upotrebu, reciklažu,
te tretman i finalno
odlaganje otpada**

Strategija upravljanja otpadom u BiH, EU PHARE (2000)

Strategija zaštite okoliša FBiH (2008 – 2018)

Federalni plan upravljanja otpadom (2012 – 2017) - veliki broj mjera iz Upravljanja otpadom koje nisu realizirane,

Akcionim planovima federalne strategije utvrđene su mjere za koje su odgovorni kantoni

RS je u procesu donošenja Strategije upravljanja otpadom

Brčko Distrikt ne posjeduje Strategiju za upravljanje otpadom

Entitetski Zakoni upravljanja otpadom, BD

Kantonalni Planovi upravljanja otpadom (Zeničko –dobojski; Kanton Sarajevo i Hercegovačko – neretvanski)

Kantonalni zakoni

LEAP –i

Planovi upravljanja otpadom za 44 opštine (6- regija)

Zakonski okvir zaštite okoline u Bosni i Hercegovini

Pravni okvir u oblasti okoliša, u skladu sa ustavnim nadležnostima, uspostavljen je na nivou entiteta i Brčko Distrikta kroz:

- **Zakon o zaštiti okoline,**
- **Zakon o zaštiti zraka,**
- ***Zakon o upravljanju otpadom,***
- **Zakon o zaštiti prirode,**
- **Zakon o okolinskim fondovima,**
- **Zakon o vodama,**
- **Zakon o hemikalijama RS,**
- **Zakon o biocidima RS,**
- **Zakon o prevozu opasnih materija FBiH, SFRJ**
- **Zakon o prometu otrova FBiH, SFRJ**
- **te provedbenim propisima donesenim po osnovu navedenih zakona**

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Strateški dokumenti- nacrti

Nacrt državne Strategije aproksimacije i za Sektor upravljanja otpadom

- nije finaliziran i usvojen

Nacrt Akcionih Planova za implementaciju državne Strategije za aproksimaciju u entitetima i BD

Nacrt BiH DSIP za upravljanje odlagalištima otpada

- nije finaliziran i usvojen

Nacrt Akcionih planova za implementaciju DSIP-a u entitetima i Brčko Distriktu

Nacrt Politike okoliša usaglašen sa Sedmim Akcionim programom EU

- nije finaliziran i usvojen

Nacrt strukture za uspostavu monitoring – informacionog sistema u BiH

Tehnička baza podataka o projektima

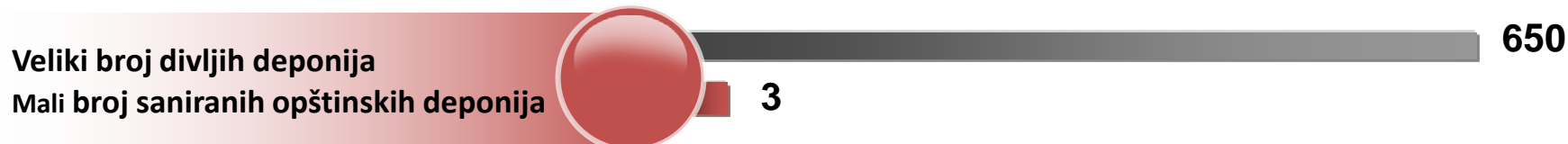
- nije finalizirana i usvojena

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Stanje upravljanja otpadom u BiH, uspostave sistema i EU standarda

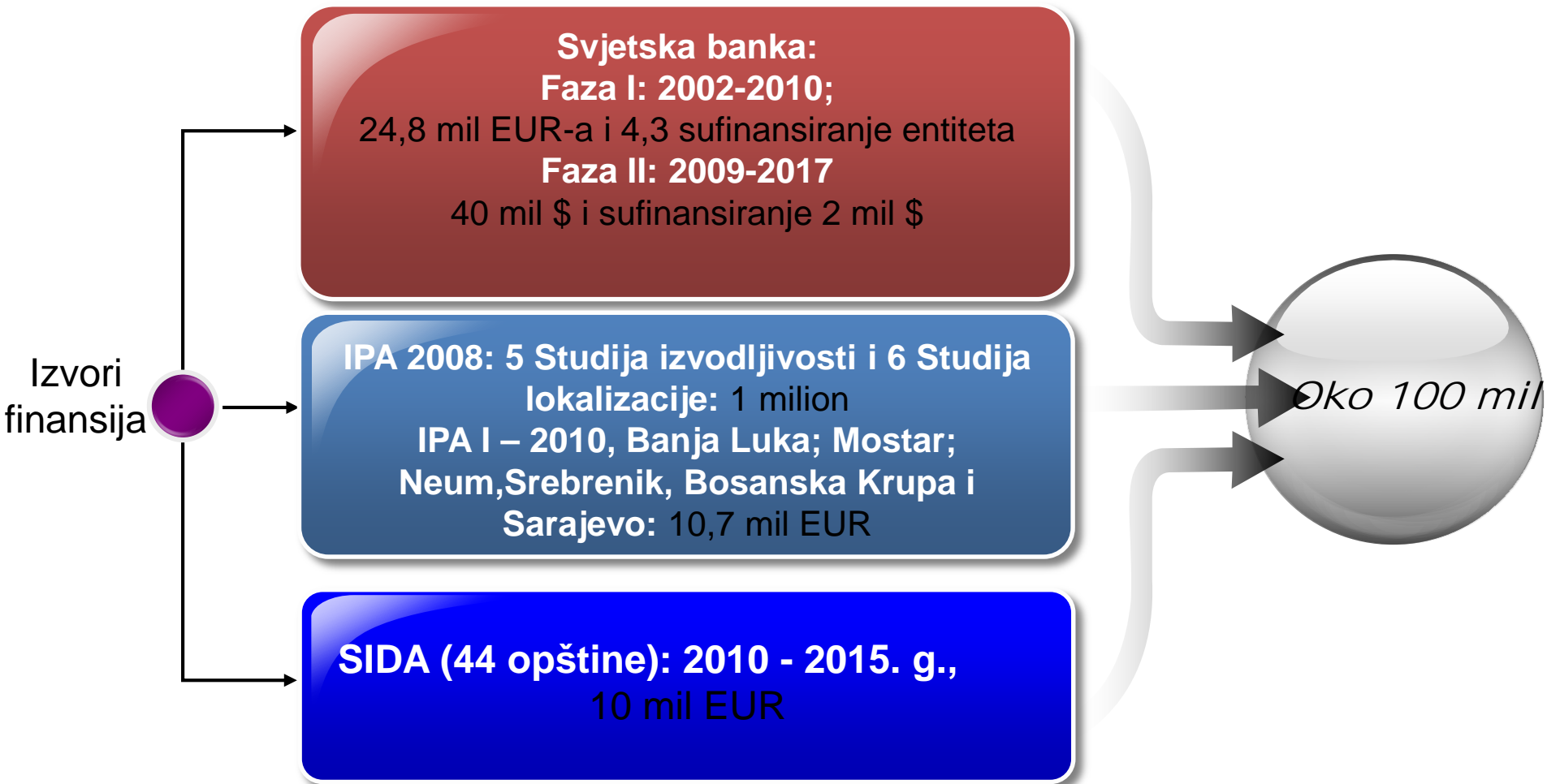
Nedostignuti ciljevi iz Planova (svih nivoa okolinske vlasti u BiH)
Više područja u BiH nema regionalnu infrastrukturu za upravljanje otpadom / deponije

Regionalni sistemi upravljanja komunalnim otpadom – problem održivosti, posebno problem finansijske održivosti (Zenica, Banja Luka, Bijeljina i Sarajevo).
Zastarela i nedostatna oprema (kante, kontejneri, vozila itd.)

Opštine deponuju otpad na neuređene deponije, rok zakonski za ukidanje deponija 2008/2011 – još nije završen proces
Postrojenja za mehaničko – biološku obradu (MBO) u: Tuzli, Konjicu, Brčkom i Mostaru, trenutno rade kao sortirnice

Projekti za uspostavu sistema upravljanja otpadom

This Project is funded by the European Union

Potencijalni međunarodni izvori finansiranja

Bespovratna sredstva - instrument Evropske unije za predpristupnu pomoć – IPA II

Bilateralna bespovratna sredstva i dugoročni krediti

Dugoročni krediti od međunarodnih finansijskih institucija (MFI)

Aranžmani partnerstva javnog i privatnog sektora (PPP)

Dugoročni kreditni kapital iz komercijalnih finansijskih institucija

Problemi i prioriteti za rješavanje – upravljanje otpadom SIDA

Problemi

- Rasprostranjeno nelegalno odlaganje i bacanje otpada širom Bosne i Hercegovine
- Sistemi upravljanja krutim otpadom u BiH nisu održivi
- Više područja u BiH nema regionalnu infrastrukturu za upravljanje čvrstim otpadom/deponije (opštine koje nisu bile pokrivene programom Švedske vlade)
- Regionalni sistemi UKO (pokriveni programom Švedske Vlade) suočavaju se s rizicima koji se tiču održivosti. Regionalne deponije imaju konkretan problem finansijske održivosti

Prioriteti

- Dodatni finansijski mehanizam (np. ekološki porez) mora biti uspostavljen za plaćanje
- Sarajevu je potrebna nova lokacija za deponiju, pošto je predviđeno da će se postojeća deponija napuniti do 2020.godine
- Ne postupa se na odgovarajući način sa opasnim otpadom
- Strategija za Upravljanje komunalnim otpadom treba biti ažurirana i usvojena
- Nadgledanje i provođenje prakse Upravljanja komunalnim otpadom su slabi.

Strateško planiranje – Ciklična priroda procesa planiranja

Upravljanje otpadom i definisanje cijena usluga

Nadležnosti

- Ustav BiH ne spominje oblasti zaštite okoliša i upravljajaja otpadom; stvarna zakonodavna nadležnost u oblasti komunalnih djelatnosti treba pripadati FBiH i RS.
- Ustav RS ne spominje oblasti komunalnih djelatnosti, ali je zakonodavna nadležnost u oblasti komunalnih djelatnosti na nivou tog entiteta.
- Ustava FBiH: ne može se sa sigurnošću zaključiti da li oblast komunalnih djelatnosti, spada u isključive nadležnosti kantona ili je u zajedničkoj nadležnosti Federacije i kantona.

Upravljanje otpadom i definisanje cijena usluga

Općina i lokalna samouprava

- Zakonima o komunalnim djelatnostima (općine):
 - nije u dovoljnoj mjeri regulirana problematika formiranja i odobravanja cijena komunalnih usluga.
 - nisu u dovoljnoj mjeri regulirani odnosi, obaveze i odgovornosti općina, kao osnivača javnih komunalnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća kao davalaca usluga u obavljanju komunalnih djelatnosti.
- U većini jedinica lokalne samouprave općinske odluke o osnivanju javnih komunalnih preduzeća nisu usklađene sa odredbama zakona o komunalnim djelatnostima (primjer USK).

Upravljanje otpadom i definisanje cijena usluga

Cijene:

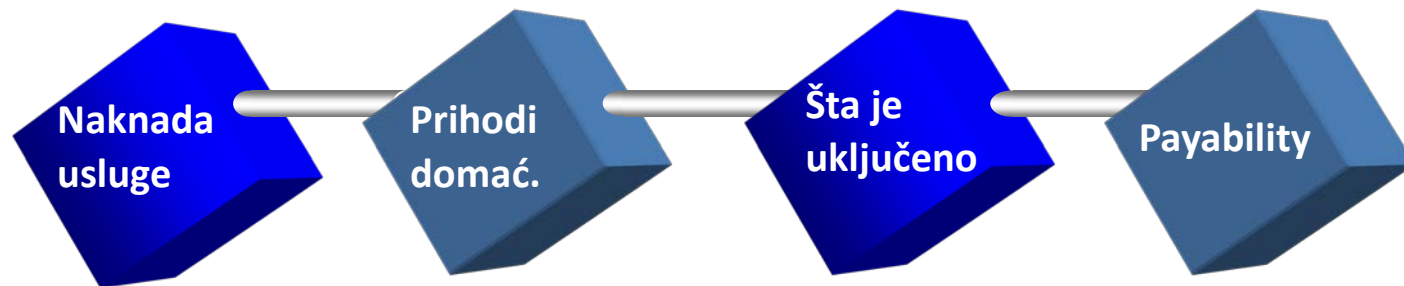
- Ne postoji jedinstvena politika cijena niti na nivou kantona.
- U odlukama jedinica lokalne samouprave o obavljanju komunalnih djelatnosti nije na adekvatan i jasan način regulirana problematika cijena komunalnih usluga.
- Većina općina nije donijela odluku o utvrđivanju jedinice mjere i propisivanju načina formiranja cijena komunalnih proizvoda i usluga na način kako je to utvrđeno odredbama kantonalnih Zakona o komunalnim djelatnostima.
- Aktuelne cijene zbrinjavanja otpada nisu ekonomske i, po pravilu, ne pokrivaju troškove obavljanja djelatnosti zbrinjavanja komunalnog otpada.

Problem financiranja djelatnosti:

- slaba platežna moć određenog broja korisnika usluge iz kategorije domaćinstva.
- No, niti jedna općina nema jasno utvrđenu socijalnu politiku, kojom bi subvencionirala ove kategorije domaćinstva

Preporuke za održiv sistem

Povećanje naknada domaćinstva sa 50% da bi se mogli pokriti direktni troškovi

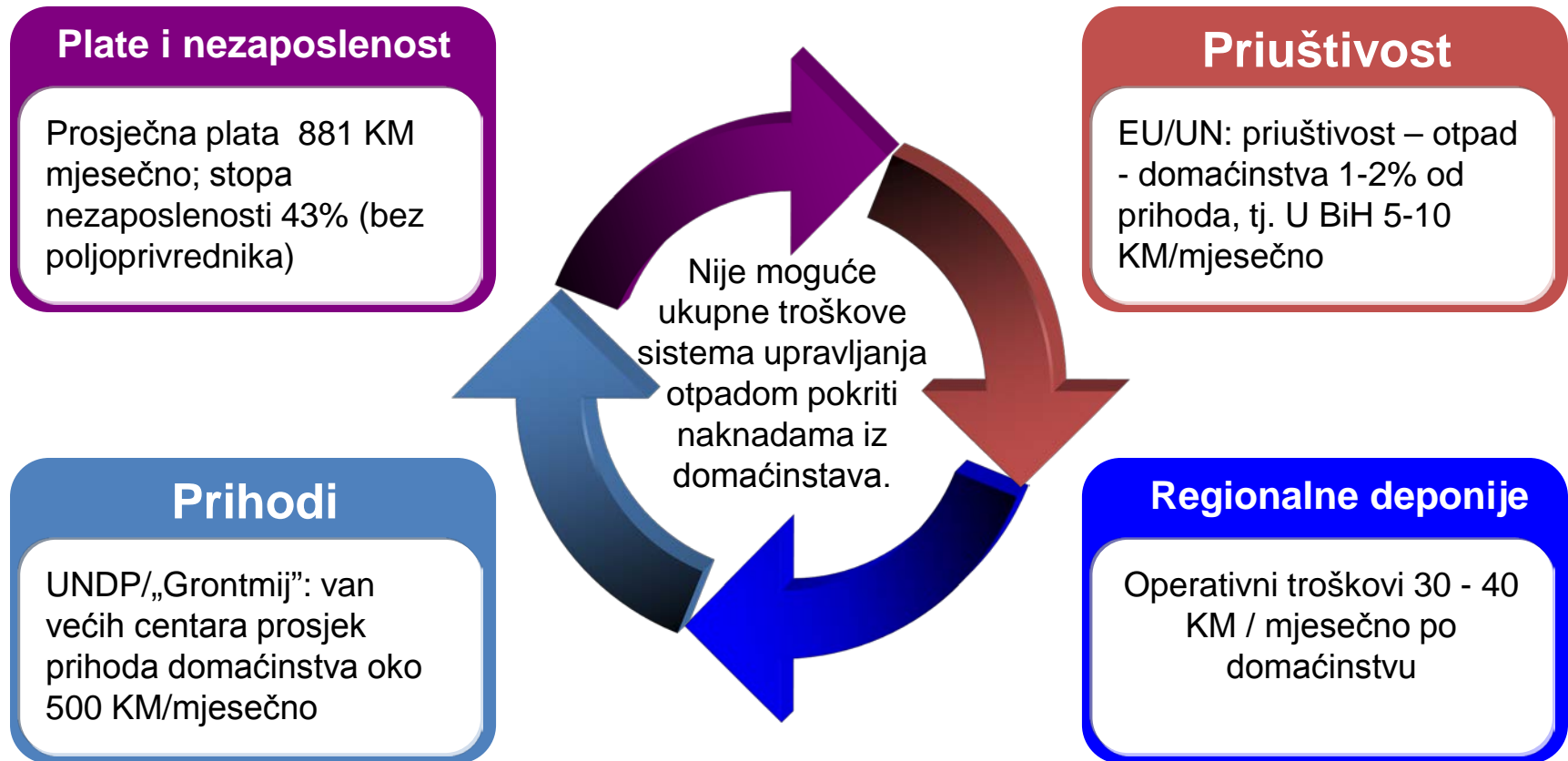
UNDP/„Gront mij”: van većih centara (Sarajevo, Banja Luka, Mostar, Tuzla) prosjek prihoda domaćinstva oko 500 KM mjesečno.

Brojke ne uključuju naprednije mjere sakupljanje i tretman kao što su: recikliranje, bio-tretman, spaljivanje ... Niti dodatne troškove za građane koji ne plaćaju uslugu.

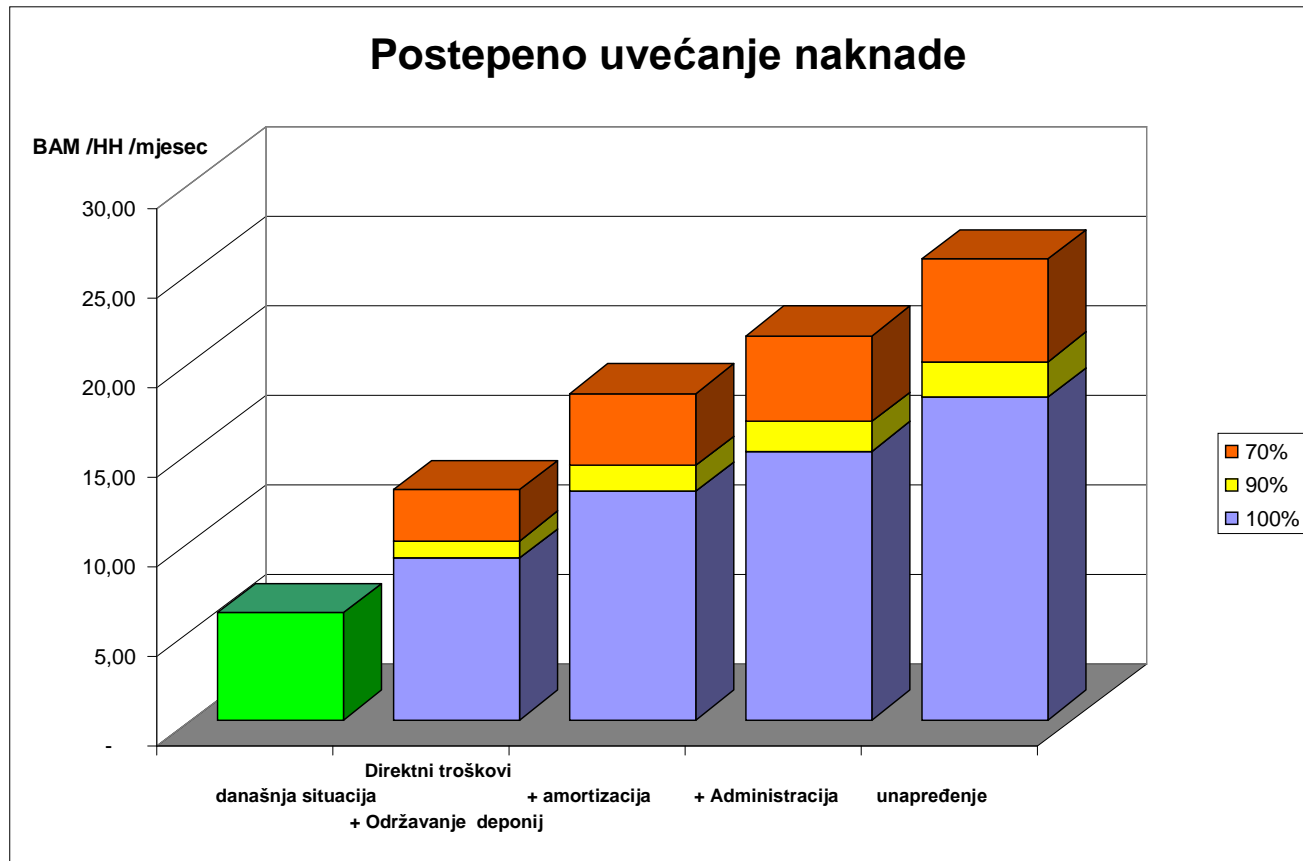
Procjena opština je da 10% stanovništva ne može da priušti da plati današnje tarife usluga.

Prihvatljivost

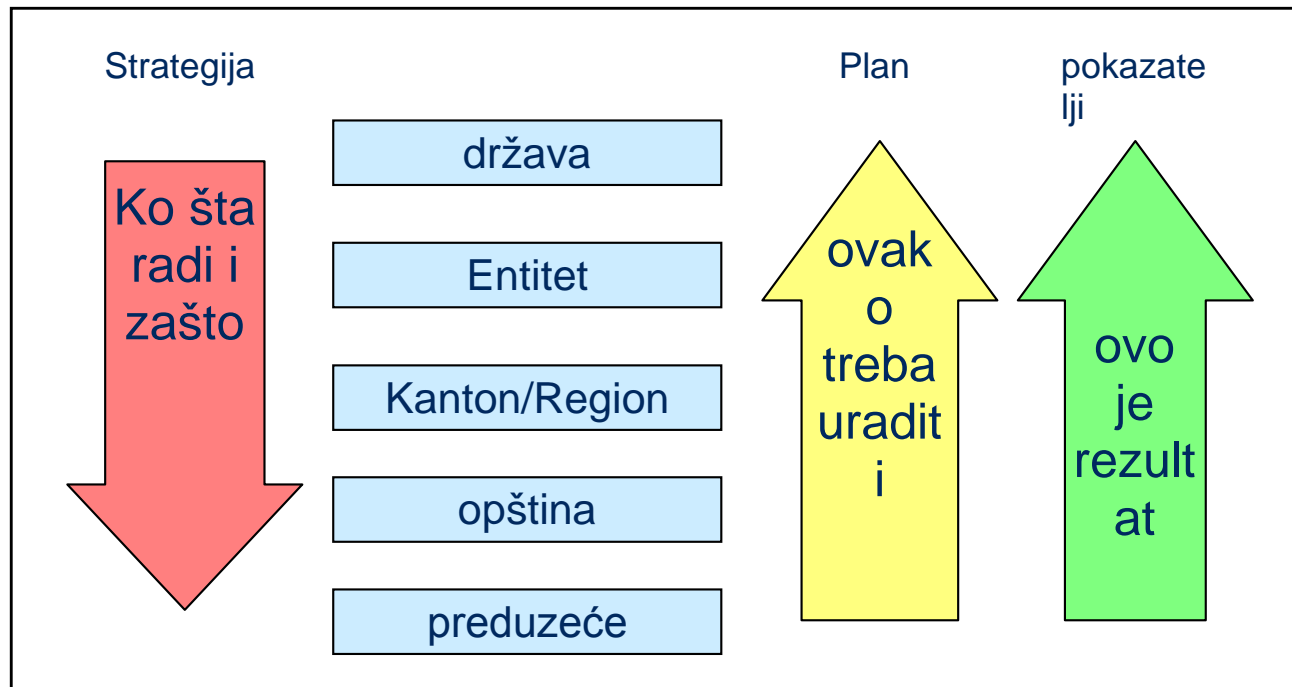
Prijedlog postepenog povećanja naknada

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium

Opštinski planovi, kao dio cijele strategije i sistema planiranja

HVALA NA PAŽNJI!

This Project is funded by the European Union

Project implemented by Human Dynamics Consortium